(ט) קָטָן יָכוֹל לִגְבּוֹת הָעֵרוּב וּלְקַבְּצוֹ. הַגָּהּ: וְהַמִּנְהָג בַּזְּמַן הַזֶּה לְהַנִּיחַ הָעֵרוּב (י) בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן נָהֲגוּ הַקַּדְמוֹנִים. (כט) *וְנִרְאֶה לִי הַטַּעַם, דְּעֵרוּבִין שֶׁלָּנוּ יֵשׁ לָהֶם דִּין שִׁתּוּף (ל) וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ בְּבֵית דִּירָה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שפ״ו ושפ״ז: ד [*] כצָרִיךְ לִתֵּן כָּל הָעֵרוּב [*] (לא) *בִּכְלִי אֶחָד, וְאִם חִלְּקוֹ וּנְתָנוֹ בִּשְׁנֵי כֵּלִים אֵינוֹ עֵרוּב, אֶלָּא אִם (לב) נִתְמַלֵּא הָאֶחָד וְאָז מֻתָּר, לוְהוּא שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי הַכֵּלִים (לג) בְּבֵית אֶחָד: ה מצָרִיךְ (לד) שֶׁלֹּא יַקְפִּיד (לה) שׁוּם אֶחָד מֵהֶם עַל עֵרוּבוֹ אִם יֹאכְלֶנּוּ חֲבֵרוֹ, *וְאִם מַקְפִּיד אֵינוֹ עֵרוּב, לְכָךְ נצָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא

כ עֵרוּבִין מ״ט (ע״א). ל הָרַב הַמַּגִּיד (פ״א הי״ח), וְשָׁכַן נִרְאֶה מֵהַגְּמָרָא שֶׁם וּבְשֵׁם רַשְׁבָּ״א (עבודת הקודש שער ד׳ סי׳ ה). מ שֶׁם וּכְרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל. נ הַמַּרְדְּכַי (סי׳ תקב) וְהָרֹא״ש שֶׁם (פ״ד סי׳ יב) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

בְּאֵר הֵיטֵב

וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן שֶׁחוֹכֵךְ בָּזֶה. וְאִם הוּא דָּבָר שֶׁצְּרִיכִים לִתֵּן הַמָּעוֹת לָזֶה, יְכוֹלִין לְשַׁנּוֹת לִתֵּן לְאַחֵר. וּבְכֻלָּן אִם עָבְרוּ וְנָתְנוּ בְּבֵית אַחֵר, אֵין מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ, וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: (ט) קָטָן. אֲבָל אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר לְקַבְּצוֹ, כֵּן נִרְאֶה לִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): (י) בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְכָתַב הַטַּ״ז (סק״ג), נִרְאֶה לִי שֶׁאִם הַבֵּית הַכְּנֶסֶת אוֹ שְׁאָר בֵּית שֶׁמֻּנָּח בּוֹ הָעֵרוּב הוּא בְּעִנְיָן שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל שָׁם, כְּגוֹן שֶׁאֵין שָׁם לְשֵׁם מִצְוַת עֵרוּב, וּבְמָקוֹר בָּרוּךְ קָטָן לְמַהֲרַ״ב וְוִיז״ל (סי׳ ז) כָּתַב לַחֲלֹק עַל זֶה וּלְהַתִּיר לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְכָתַב שֶׁיָּפֶה לַעֲשׂוֹת כֵּן שֶׁאִם יִפֹּל הָאֶחָד יָקוּם הַשֵּׁנִי, וְגַם בִּפְרָט שֶׁכְּבָר נָהֲגוּ כֵּן יֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁהַתִּינוֹקוֹת לֹא יִרְאוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיִשְׁתַּכַּח מֵהֶם תּוֹרַת עֵרוּב, עַיֵּן שָׁם, וְאֵין דְּבָרָיו מַכְרִיעִין לִדְחוֹת דִּבְרֵי הַחֵכָם צְבִי זַ״ל, אַךְ שֶׁיֵּשׁ לִתְלוֹתוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הַיּוֹתֵר חֲשׁוּבָה וְעִקָּרִית שֶׁבָּעִיר שֶׁכָּל בְּנֵי הָעִיר שֶׁתָּפִין בָּהּ וְשַׁיָּכִים לָהּ, וְכֵן עַמָּא דְּבַר: [בשו״ע] בִּכְלִי אֶחָד. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם סִימָן כ״ה בְּמַה שֶּׁכָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם אחד) עַל דִּבְרֵי הַטּוּר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה שֻׁתָּף

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [בשו״ע] צָרִיךְ לִתֵּן כו׳ בִּכְלִי אֶחָד כו׳. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חֶכֶם צְבִי סִימָן קי״ב שֶׁלָּמַד מִזֶּה דְּבִשְׁנֵי בָּתִּים פְּשִׁיטָא דְּאֵין הָעֵרוּב כְּלוּם, וּמִחָה בְּיַד הַטּוֹעִים לִתֵּן חַלַּת לֶחֶם שֶׁל עֵרוּב בְּהַרְבֵּה בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת שֶׁבָּעִיר וְכָתַב שֶׁהוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה וּמְחַלְּלִים שַׁבָּת בְּטִלְטוּל, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּאַף אִם לֹא יְבָרְכוּ עֲלֵיהֶם, רַק לִתְלוֹתָן מִשּׁוּם נוֹי, אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁדֶּרֶךְ אוֹתָם הָעוּגוֹת לִתְלוֹתָם לְשֵׁם עֵרוּב יֵשׁ לָחוּשׁ לְטָעוּת הַתִּינוֹקוֹת שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁמֻּתָּר לְהַנִּיחַ הָעֵרוּב בִּשְׁנֵי בָּתִּים, וְעוֹד שֶׁגַּם הַגְּדוֹלִים יִטְעוּ כו׳, וְאָסוּר לִתְלוֹת רַק עוּגָה אַחַת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַת מִכָּל בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת שֶׁבָּעִיר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קָטָן. וְהַכֹּל מִטַּעַם הַנַּ״ל, שֶׁאֵינוֹ מִשּׁוּם קִנְיָן שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ בַּר דַּעַת לְהַקְנוֹת. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּמַעֲשֶׂה קָטָן כְּלוּם, מִכָּל מָקוֹם הָעֵרוּב נַעֲשֶׂה מִמֵּילָא כְּשֶׁהֻנַּח בַּבַּיִת, (כג) וּמִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי עַכּוּ״ם אָסוּר לְקַבְּצוֹ לְכַתְּחִלָּה, (כד) דְּחָשׁוּד לִגְנֹב וּלְהַחְלִיף טוֹב בְּרָע: (כט) וְנִרְאֶה לִי הַטַּעַם וְכו׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁבֵּית הַכְּנֶסֶת אֵינוֹ רָאוּי לְדִירָה מִפְּנֵי קְדֻשָּׁתוֹ, שֶׁהֲרֵי הַדִּירָה הוּא מְקוֹם הָאֲכִילָה וְאָסוּר לֶאֱכֹל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אִם לֹא הַלּוֹמְדִים שָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קנ״א (ס״א), מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְקַיֵּם הַמִּנְהָג כְּמוֹ שֶׁמְּסַיֵּם שֶׁעֵרוּבִין שֶׁלָּנוּ יֵשׁ לָהֶם דִּין שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁכָּל הַחֲצֵרוֹת וְהַבָּתִּים שֶׁבַּמָּבוֹי מִשְׁתַּתְּפִין יַחַד בְּעֵרוּב זֶה, וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת אֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחוֹ כְּלָל בְּבֵית דִּירָה רַק שֶׁיְּהֵא בְּמָקוֹם הַמִּשְׁתַּמֵּר לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שפ״ו (סעיף א): (ל) וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ בְּבֵית דִּירָה. וּלְפִי זֶה שֶׁאֵין בֵּית הַכְּנֶסֶת נֶחְשַׁב לְבֵית דִּירָה, (כה) חָשְׁבִינַן לֵיהּ רַק כַּחֲצַר הַשֻּׁתָּפִין וּמֻתָּר לְטַלְטֵל (כו) מִמֶּנָּה (כז) לְחָצֵר אַחֶרֶת בְּלִי עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, דְּכָל הַחֲצֵרוֹת רְשׁוּת אַחַת כַּמְּבֹאָר בְּסִימָן שע״ב (סעיף א): ד (לא) בִּכְלִי אֶחָד. שֶׁהֲרֵי (כח) עֵרוּב שְׁמוֹ, שֶׁיִּהְיוּ מְעֹרָבִים יַחַד, וְאִם מַנִּיחוֹ בִּשְׁנֵי כֵּלִים נִרְאֶה שֶׁהֵם מֻפְלָגִים וּמְחֻלָּקִים זֶה מִזֶּה. וְנִרְאֶה לִכְאוֹרָה דְּדַוְקָא אִם כָּל אֶחָד נוֹתֵן חֵלֶק בָּעֵרוּב, אֲבָל אִם אֶחָד מְזַכֶּה בְּעַד כֻּלָּם יָכוֹל לִתְּנוֹ בִּשְׁנֵי כֵּלִים, אָכֵן מִדְּלֹא הִזְכִּירוּ הַפּוֹסְקִים דָּבָר זֶה, מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא פְּלוּג רַבָּנָן בְּמִלְּתֵיהוּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (לב) נִתְמַלֵּא הָאֶחָד. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁבָּזֶה לֹא הָיָה הַחִלּוּק לִשְׁנֵי כֵּלִים בִּרְצוֹנוֹ. (כט) אָכֵן אִם יָדַע מִתְּחִלָּה שֶׁהַכְּלִי לֹא יָכִיל בְּתוֹכוֹ אֶת כָּל הָעֵרוּב, (ל) וְהָיָה לוֹ כְּלִי אַחֵר גָּדוֹל מִכְּלִי זֶה שֶׁתּוּכַל לְהָכִיל כָּל הָעֵרוּב יֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין דְּהָוֵי כְּחוֹלֵק לְכַתְּחִלָּה אֶת הָעֵרוּב לִשְׁנַיִם: (לג) בְּבֵית אֶחָד. דְּעַל כָּל פָּנִים הָיוּ שְׁנֵיהֶם בִּרְשׁוּת אַחַת, אֲבָל לֹא בִּשְׁנֵי בָּתִּים. וַאֲפִלּוּ אִם אֶחָד מְזַכֶּה בְּהָעֵרוּב מִשֶּׁלּוֹ בִּשְׁבִיל כֻּלָּם, (לד) גַּם כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה, וְעַל כֵּן הָעֵרוּב שֶׁמַּנִּיחִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעַד כָּל הָעִיר יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַנִּיחוֹ רַק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַת, וְיִבְחֲרוּ לָזֶה הַבֵּית הַכְּנֶסֶת הַיּוֹתֵר גְּדוֹלָה שֶׁבָּעִיר [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּשֵׁם הָחֵכָם צְבִי (סי׳ קיב)]: ה (לד) שֶׁלֹּא יַקְפִּיד. גַּם כֵּן מִטַּעַם דְּעֵרוּב שְׁמוֹ, (לג) שֶׁיִּהְיוּ מְעֹרָבִין וּמְרֻצִּין בּוֹ שֶׁלֹּא יִמְחֶה אֶחָד בַּחֲבֵרוֹ וְיִהְיֶה שֻׁתָּפוּתָן נוֹחָה וַעֲרֵבָה: (לה) שׁוּם אֶחָד מֵהֶם. וְהוּא הַדִּין (לג) כְּשֶׁאֶחָד מְזַכֶּה לְכֻלָּם, צָרִיךְ גַּם כֵּן לְהִתְרַצּוֹת כְּשֶׁיָּבוֹאוּ מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה לֶאֱכֹל

בֵּאוּר הֲלָכָה

קָטָן הוּא בְּתוֹךְ חֶדֶר גָּדוֹל, אָז אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע מַנִּיחִין בּוֹ עֵרוּב, דְּסָלִיק הָקֵף הַקָּטָן וְהָוֵי כְּאִלּוּ מֻנָּח בַּחֶדֶר הַגָּדוֹל, וּכְעֵין הַהִיא דְּרֵישׁ סִימָן שפ״ו (ס״א) לְעִנְיָן שִׁתּוּף מְבוֹאוֹת עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב וְהוּא הַדִּין אִם הַקָּטָן נִפְרַץ בְּמִלּוּאוֹ לַגָּדוֹל, דְּאָז הָוֵי כְּאִלּוּ הִיא קֶרֶן זָוִית שֶׁל הַגָּדוֹל וּכְאִלּוּ הִיא מֻנָּח בְּתוֹךְ הַגָּדוֹל, וּכְעֵין הַהִיא דִּלְעֵיל סִימָן נ״ה (סט״ז) לְעִנְיָן צֵרוּף עֲשָׂרָה, עַיֵּן שָׁם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת. וּלְדַעְתִּי דִּינָא קַמַּיְתָא אֵינוֹ מֻכְרָח, דְּעַד כָּאן לֹא כָּתַב רַשִׁ״י (סוכה ג: ד״ה דלא) הָתָם דְּסָלִיק הָקֵף וְכו׳ אֶלָּא מִשּׁוּם דִּסְבָרָא הוּא דְּלֹא גַּרְעֵיהּ לְמִלְּתָא בִּשְׁבִיל שֶׁעָשָׂה מְחִיצוֹת, מִשּׁוּם דְּבַאֲוִיר הֶחָצֵר עוֹד גָּרַע, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בִּלְשׁוֹן הַגְּמָרָא דְּלֹא גָּרַע מֵחָצֵר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּבָעִינַן בַּיִת שֶׁרָאוּי לְדִירָה, וּלְזֶה אֶפְשָׁר שֵׁפִיר לוֹמַר דְּכֵיוָן דְּהִכְנִיס עֵרוּבוֹ בְּתוֹךְ מְחִיצוֹת צָרוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם אַף אַרְבַּע עַל אַרְבַּע דְּלֹא מְהַנֵּי, וְלֹא שַׁיָּךְ הָכָא לוֹמַר בְּמֵאי גַּרְעֵיהּ, דִּבְוַדַּאי גַּרְעֵיהּ, דְּלוּלֵי הַדְּפָנוֹת הָיָה מֻנָּח בְּמָקוֹם רָאוּי לְדִירָה וְעַכְשָׁו הִכְנִיסוֹ בְּתוֹךְ מְחִיצוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָדוּר בָּהֶם, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:

* וְנִרְאֶה לִי הַטַּעַם דְּעֵרוּבִין שֶׁלָּנוּ יֵשׁ לָהֶם דִּין שִׁתּוּף. וְהִקְשָׁה הַבַּ״ח בְּסִימָן שפ״ו (ס״ב), כֵּיוָן דִּבְעֵרוּב זֶה מְעָרְבִין כָּל הַבָּתִּים שֶׁל דִּירָה דְּהָוֵי עֵרוּב וְשִׁתּוּף בְּיַחַד, וַדַּאי דְּצָרִיךְ לְהַנִּיחוֹ בְּבֵית דִּירָה וְלֹא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְכו׳. וְהַגְּרָ״א בְּסִימָן זֶה (ס״ג ד״ה ת״ל) מְכַוֵּן לְיַשֵּׁב זֶה דְּהַבָּתִּים נִתָּרִין מִטַּעַם מִגּוֹ, דְּהַיְנוּ, מִגּוֹ דִּמְהַנֵּי עֵרוּב זֶה שֶׁמַּנִּיחִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְהַתִּיר הַחֲצֵרוֹת שֶׁבַּמָּבוֹי, מְהַנֵּי נַמִי לְהַתִּיר הַבָּתִּים שֶׁבֶּחָצֵר, וּכְעֵין זֶה אִיתָא בַּגְּמָרָא (עא:) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים גַּם כֵּן בְּסִימָן שפ״ז (מש״ז סק״ב), עַיֵּן שָׁם:

ד * בִּכְלִי אֶחָד. לִכְאוֹרָה כְּלִי לָאו דַּוְקָא, הוּא הַדִּין דְּאִם מַנִּיחִין כָּל הָעֵרוּבִין שֶׁגָּבוּ בְּמָקוֹם אֶחָד גַּם כֵּן שֵׁפִיר דָּמֵי, וְלֹא אָתֵי אֶלָּא לְאַפּוּקֵי בִּשְׁנֵי כֵּלִים דְּזֶה מוֹרֶה עַל חֲלֻקָּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ד)]. וּמִירוּשַׁלְמִי (פ״ו ה״ז) מַשְׁמַע כִּדְבָרָיו לְהָקֵל, דְּזֶה לְשׁוֹנוֹ, בְּנֵי הַמָּבוֹי שֶׁנָּתְנוּ עֵרוּבִין בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת, אִם מִבְּלִי מָקוֹם הֲרֵי זֶה מֻתָּר [וְהַיְנוּ דַּוְקָא בְּבֵית אֶחָד, לְפִי הַבַּבְלִי שֶׁלָּנוּ], וְאִם בִּשְׁבִיל לַחֲלֹק עֵרוּבָן הֲרֵי זֶה אָסוּר. וְלֹא הִזְכִּיר כְּלָל שֶׁיִּהְיֶה דַּוְקָא בִּכְלִי אֶלָּא הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה בְּמָקוֹם אֶחָד, וְכֵן לְהַפֵּךְ אִם נָתְנוּ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת בְּלִי כְּלִי כְּלָל, אַף שֶׁהָיָה בְּבֵית אֶחָד גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי, וְכֵן מוּכָח מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין הֲלָכָה י״ח שֶׁכָּתַב חִלְּקוּ אֶת הָעֵרוּב אוֹ אֶת הַשִּׁתּוּף, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּבֵית אֶחָד אֵינוֹ עֵרוּב, וְלֹא הִזְכִּיר כְּלָל שֶׁהַחֲלוּקָה הָיָה בִּשְׁנֵי כֵּלִים:

ה * וְאִם מַקְפִּיד וְכו׳. וְעַל כֵּן אִם בָּא אֶחָד לֶאֱכֹל אֶת הָעֵרוּב וְאֵינוֹ מַנִּיחוֹ, בָּטֵל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְעַיֵּן בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וּמוּכָח שָׁם דְּמַה שֶּׁסִּיֵּם דְּהַדָּבָר צָרִיךְ עִיּוּן, הוּא רַק עַל הַדִּין הָאַחֲרוֹן שֶׁכָּתַב וּמִיהוּ וְכו׳, וּלְפָלָא עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁהִשְׁמִיט זֶה. וְאוּלַי בְּכַוָּנָה הִשְׁמִיט מִשּׁוּם דִּסְבִירָא לֵיהּ אִם הֻרְגַּל בַּבַּיִת הַשֵּׁנִי אֵין רְשׁוּת לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ דְּתוּ אִיכָּא חֲשָׁדָא עָלָיו, וְאִם לֹא הֻרְגַּל סְבִירָא לֵיהּ דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא, דְּעַל הַשֵּׁנִי לֹא יִהְיֶה חֲשָׁדָא אִם יוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא הֻרְגַּל בּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עַל הָרִאשׁוֹן שֶׁכְּבָר הֻרְגַּל בּוֹ אִיכָּא חֲשָׁדָא כְּשֶׁלֹּא יַחֲזִירוּ לוֹ הָעֵרוּב: (כג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): (כד) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יב): (כה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כו) אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ הַמָּבוֹי, אִם הוּא רַק מְתֻקָּן כַּדִּין בְּלֶחִי וְקוֹרָה אַף שֶׁלֹּא נִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ, דְּלֹא נֶאֱסַר לְהוֹצִיא מֵחָצֵר לְמָבוֹי רַק כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת וְלֹא שֶׁשָּׁבְתוּ בֶּחָצֵר: (כז) וְכָל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לַחֲצֵרוֹ גּוּפָא אַף שֶׁיֵּשׁ בֵּית דִּירָה אַחַת שָׁם בֶּחָצֵר, דְּבֵית הַכְּנֶסֶת לֹא נֶחְשַׁב רַק כְּחָצֵר, וּלְבֵית דִּירָה אַחַת לֹא מַצְרְכִינַן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת כַּיָּדוּעַ: ד (כח) גְּמָרָא (מט.): (כט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק טו) בְּשֵׁם תּוֹרַת חַיִּים (מט. ד״ה אלא): (ל) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (שם), וְכֵן מוּכָח מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (כה) דְּאִם אֵין לוֹ כְּלִי גָּדוֹל מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְחַלְּקוֹ בִּשְׁנֵי כֵּלִים: (לא) שָׁם בִּתְשׁוּבוֹת חֶכֶם צְבִי (סי׳ קיב): ה (לג) רַשִׁ״י (שם ד״ה עירוב שמו): (לג) גְּמָרָא (סח.), וְהֱבִיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים. וַאֲפִלּוּ הָרַאֲבַ״ד (פ״ה ה״ב) דְּמַקֵּל בְּשֶׁהָעֵרוּב נִגְבָּה מִכֻּלָּם, מַחְמִיר בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לְעָרֵב בְּדָבָר (לו) שֶׁתִּקֵּן לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת: ו * [ס]אֵין מְעָרְבִין (יא) (לז) בִּפְרוּסָה אֲפִלּוּ הִיא גְּדוֹלָה הַרְבֵּה, אֲבָל בִּשְׁלֵמָה אֲפִלּוּ קְטַנָּה מְאֹד מְעָרְבִין, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא בָּהֶם כָּל כָּךְ * שֶׁיְּהֵא בָּהֶם [ע]כַּשִּׁעוּר. [פ]וּמִיהוּ אִם נוֹטֵל מִמֶּנּוּ (לח) כְּדֵי (יג) חַלַּת נַחְתּוֹם, שֶׁהוּא אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה, מְעָרְבִין בָּהּ [צ]אֲפִלּוּ לֹא הָיְתָה טְבוּלָה לְחַלָּה. (לט) [ק]וְאִם נִפְרְסָה וְחִבְּרָה בְּקֵיסָם, שֶׁהִכְנִיס הַקָּצָה הָאֶחָד בְּתוֹךְ הַפַּת וְהַקָּצָה הַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ הַפְּרוּסָה, (מ) אִם אֵינוֹ נִכָּר שֶׁנִּפְרְסָה, מְעָרְבִין בָּהּ. הַגָּהּ: וְיֵשׁ שֶׁפֵּרְשׁוּ הָא דְּאֵין מְעָרְבִין רַק בְּפַת שָׁלֵם (מא) הַיְנוּ שֶׁכָּל הָעֵרוּב בְּיַחַד יִהְיֶה פַּת שָׁלֵם, וְלָכֵן נָהֲגוּ לְקַבֵּץ (מב) מִכָּל בַּיִת וּבַיִת מְעַט קֶמַח * וְעוֹשִׂין חַלָּה אַחַת שְׁלֵימָה וּמְעָרְבִין בָּהּ (המגיד והגהות הראב"ד פרק א' מהלכות ערובין (הט"ז)), וְכֵן הַמִּנְהָג פָּשׁוּט בְּכָל מְדִינוֹת אֵלּוּ. (מג) וְצָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיְּהֵא בַּחַלָּה הַשִּׁעוּר הַמְּפֹרָשׁ לְקַמָּן סִימָן שס"ח סָעִיף ג'. (מד) וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר מִן הַקֶּמַח וְלֹא נַעֲשָׂה מִכֻּלּוֹ חַלָּה, אֲפִלּוּ הָכִי הָוֵי עֵרוּב, (מה) דְּלֹא גָּרַע מֵאִלּוּ אֶחָד מְזַכֶּה לְכֻלָּם, וְאַדַּעְתָּא דְּהָכִי נָתְנוּ קִמְחָם מִתְּחִלָּה, כֵּן נִרְאֶה לִי: ז [ר]אִם אֶחָד מְזַכֶּה לְכֻלָּם (מו) יָכוֹל לְעָרֵב בִּפְרוּסָה: ח [ש]מְעָרְבִין (מז) * בְּפַת אֹרֶז וַעֲדָשִׁים, אֲבָל לֹא בְּפַת דֹּחַן: ט [ת]אִם

ס מִשְׁנָה שָׁם פ' (ע"ב) וּכְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. ע נִתְבָּאֵר בְּסִימָן שס"ח (ס"ג). פ שָׁם בַּגְּמָרָא פ"א (ע"א). צ הָרֹא"ש שָׁם (פ"ז סי' יב). ק שָׁם בַּגְּמָרָא. ר הָרֹא"ש (שם) וְהַמָּרְדְּכִי (סי' תקכד) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ש שָׁם בַּגְּמָרָא פ"א (שם). ת מִשְׁנָה שָׁם ע"ט (ע"ב).

בְּאֵר הַיטֵב

עֵרוּב מְבוֹאוֹת אוֹ שֶׁהוּא חוּץ לָעֵרוּב, אֵין כְּלוּם בְּאוֹתוֹ עֵרוּב, כֵּיוָן שֶׁהַטַּעַם שֶׁל עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת כָּתַב הַטּוּר דְּאָנוּ חוֹשְׁבִין כְּאִלּוּ כֻּלָּן דָּרִין בְּאוֹתוֹ בַּיִת וְכָל הַחֲצֵרוֹת שַׁיָּכִים לְשָׁם, וְכָאן אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן דְּהָא אָסוּר לְטַלְטֵל שָׁם מִן הַחֲצֵרוֹת, אֶלָּא יַנִּיחוּ בְּבַיִת שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל שָׁם, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם עֵרוּב בָּעִיר כְּלָל וְאָסוּר לְטַלְטֵל מִבַּיִת לְבַיִת, שֶׁאֵין לַעֲשׂוֹת שָׁם עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת כְּלָל אִם לֹא לְאוֹתָן שֶׁמֻּתָּרִים לְטַלְטֵל מֵחֲצֵרָם לְחָצֵר שֶׁמֻּנַּח הָעֵרוּב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי סוֹף סִימָן שס"ה סָעִיף קָטָן ה' בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם ס"ק טו): ו (יא) בִּפְרוּסָה. מִשּׁוּם אֵיבָה, שֶׁיָּבוֹאוּ לִידֵי מַחֲלֹקֶת שֶׁיֹּאמַר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְאַתָּה פְּרוּסָה, וַאֲפִלּוּ כֻּלָּם בִּפְרוּסוֹת חֶיְשִׁינַן שֶׁיַּחֲזֹר הַדָּבָר לְקִלְקוּלוֹ. וְזֶה דַּוְקָא בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹן, אֲבָל אַחַר כָּךְ מֻתָּר. ט"ז (סק"ה) עַיֵּן שָׁם: (יג) חַלַּת. פֵּרוּשׁ אֲפִלּוּ אֵינוֹ שָׁלֵם שָׁרִי, שֶׁהַשְּׁכֵנִים סוֹבְרִים שֶׁנָּטַל חַלָּה מִן הַפַּת:

בְּאוּר הֲלָכָה

הָעֵרוּב. וְהַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁבָּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּעֵת שֶׁחָל קְנִיַּת הָעֵרוּב דְּהַיְנוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָל אִם בָּא בְּשַׁבָּת וְלֹא רָצָה לִתֵּן לוֹ, אֵינוֹ בָּטֵל הָעֵרוּב בִּשְׁבִיל זֶה כֵּיוָן שֶׁכְּבָר חַיִּיל הָעֵרוּב, כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ולכך):

ו * אֵין מְעָרְבִין בִּפְרוּסָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת. אֲבָל שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, כֵּיוָן דִּמְעָרְבִין בְּכָל מִינֵי אֱכָלִין וּמַשְׁקִין, לֹא תִּקְּנוּ חֲזַ"ל בָּזֶה דְּדַוְקָא בִּשְׁלֵמִין, כֵּן מוּכָח מֵהָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"ח). וְלִכְאוֹרָה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ"א בְּסוֹף סָעִיף ג' לְעִנְיַן בֵּית דִּירָה, דִּכְהַיּוֹם שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת בְּיַחַד אֶמְרִינַן מִגּוֹ דִּמְהַנֵּי לְשִׁתּוּף מְהַנֵּי נַמִּי לְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הַגְּרָ"א שָׁם (ד"ה וג"ל), אֶפְשָׁר דְּהָכָא נַמִּי נִימָא כֵּן, אֲבָל מִדְּלֹא הִזְכִּיר הָרַמָּ"א גַּם בָּזֶה לְחַלֵּק בָּזֶה, מַשְׁמַע דְּאַף כְּהַיּוֹם אֵין מְעָרְבִין בִּפְרוּסָה, וְאוּלַי אֶפְשָׁר לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהָרַמָּ"א כִּשְׁאָרֵי הָרִאשׁוֹנִים [עַיֵּן בְּסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב שָׁם בַּסּוּגְיָא (פא.)] דַּאֲפִלּוּ שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת אֵין מְעָרְבִין בִּפְרוּסָה כְּשֶׁמְּעָרֵב בְּפַת:

* שֶׁיְּהֵא בָּהֶם כַּשִּׁעוּר. הַיְנוּ הַמְּבֹאָר לְקַמָּן סִימָן שס"ח (סעיף ג):

* וְעוֹשִׂין חַלָּה אַחַת שְׁלֵמָה. אַף דְּלִכְאוֹרָה לֹא שַׁיָּךְ כָּאן מִשּׁוּם אֵיבָה כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹקְחִין מִכָּל אֶחָד כִּי אִם קֶמַח, וְלִתְכַּשֵּׁר אַף בִּפְרוּסָה, צָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים כָּל אֶחָד נוֹתֵן חֵלֶק בָּעֵרוּב וְחָל עֲלֵיהוּ הַתַּקָּנְתָּא שֶׁאֵין מְעָרְבִין בִּפְרוּסָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסָעִיף ז' שֶׁאֶחָד נוֹתֵן מִשֶּׁלּוֹ וּמְזַכֶּה לְכֻלָּם לֹא שַׁיָּךְ גַּבֵּיהּ הָאי תַּקָּנְתָּא כְּלָל:

ח * בְּפַת אֹרֶז וַעֲדָשִׁים. וְהוּא הַדִּין בְּפַת טַאטַארְקֶ"י וּפַת טָערְקָעסֶ"י וַוי"ץ [פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ו)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא לְהַקְפִּיד עֲלֵיהֶם: (לו) שֶׁתִּקֵּן לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת. שֶׁהֲרֵי אִם יְבַקֵּשׁ חֲבֵרוֹ מִמֶּנּוּ לֹא יִתֵּן לוֹ. וְאָמְנָם אִם פּוֹעֵל בְּעַצְמוֹ בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם יִרְצֶה אֶחָד מִבְּנֵי הָעִיר שֶׁשַּׁיָּכִים לְהָעֵרוּב לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא יַקְפִּיד עָלָיו, מִסְתַּבְּרָא דְּמֻתָּר לְעָרֵב בּוֹ: ו (לז) בִּפְרוּסָה. מִשּׁוּם אֵיבָה שֶׁיָּבוֹאוּ לִידֵי מַחֲלֹקֶת, שֶׁיֹּאמַר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְאַתָּה פְּרוּסָה, וַאֲפִלּוּ יִרְצוּ כֻּלָּם לִתֵּן פְּרוּסָה חֶיְשִׁינַן שֶׁיַּחֲזֹר הַדָּבָר לְקִלְקוּלוֹ. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ה) דְּמִסְתַּפֵּק לוֹמַר דְּאֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי הָעֵרוּב כְּשֶׁעֲשָׂאוֹ בִּפְרוּסָה, וְאִם עֲשָׂאוֹ מִתְּחִלָּה בִּשְׁלֵמָה וְאַחַר כָּךְ לְשַׁבָּת אַחֶרֶת נִפְחֲתָה וְנִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנָּה מְעַט, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שס"ח סָעִיף ד' עַיֵּן שָׁם: (לח) כְּדֵי חַלַּת. פֵּרוּשׁ, אֲפִלּוּ אֵינוֹ שָׁלֵם, שָׁרִי, שֶׁהַשְּׁכֵנִים סוֹבְרִים שֶׁנִּטַּל חַלָּה מִן הַפַּת: (לט) וְאִם נִפְרְסָה וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּפְרַס מִן הַכִּכָּר מְעַט: (מ) אִם אֵינוֹ נִכָּר וְכוּ'. הַטַּעַם, אַף עַל גַּב דְּבֶאֱמֶת אֵינָהּ שְׁלֵמָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּאֵינוֹ נִכָּר לֹא יָבֹא לִידֵי מַחֲלֹקֶת: (מא) הַיְנוּ שֶׁכָּל הָעֵרוּב בְּיַחַד וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (לד) דְּבָזֶה גַּם כֵּן מְקַיֵּם מַה שֶּׁתִּקְּנוּ חֲזַ"ל לְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁיִּהְיֶה בְּפַת שָׁלֵם דַּוְקָא, אֲבָל גַּם הֵם מוֹדִים דְּיָכוֹל כָּל אֶחָד לִתֵּן פַּת שָׁלֵם. וַאֲפִלּוּ אִם הַכִּכָּר שֶׁל זֶה גָּדוֹל מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, גַּם כֵּן מֻתָּר. וְכֵן מוֹדִים גַּם כֵּן לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה דְּאֵין מְעָרְבִין בִּפְרוּסָה אֲפִלּוּ אִם יִתְּנוּ כֻּלָּם פְּרוּסוֹת שָׁווֹת: (מב) מִכָּל בַּיִת וּבַיִת מְעַט קֶמַח. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁנּוֹתְנִים מָעוֹת לִקְנוֹת בָּהֶם קֶמַח. וַאֲפִלּוּ אִם לֹא נָתְנוּ אֵיזֶה בַּעֲלֵי בָתִּים גַּם כֵּן אֵין קְפֵידָא בַּדָּבָר, וּכְדִמְסַיֵּם לְבַסּוֹף דְּכָל אֶחָד נוֹתֵן קִמְחוֹ לָעֵרוּב בִּשְׁבִיל כֻּלָּם: (מג) וְצָרִיךְ לִזָּהֵר וְכוּ'. אַשְׁמוּעִינַן דְּאַף שֶׁמִּצְטָרְפִין יַחַד לְהָבִיא פַּת שְׁלֵמָה לְמִצְוַת עֵרוּב, וְסַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּזֶה חָשׁוּב טְפֵי וְלֹא בָּעֵי שִׁעוּר, קָא מַשְׁמַע לָן: (מד) וְאַף עַל פִּי וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְאִם כֵּן יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּפַת הָעֵרוּב וְאִם כֵּן יַאַסְרוּ אֵלּוּ עַל אֵלּוּ: (מה) דְּלֹא גָּרַע וְכוּ' וְאַדַּעְתָּא דְּהָכִי וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף הָכָא כְּשֶׁנָּתַן כָּל אֶחָד מִבַּעֲלֵי בָתִּים מְעַט קֶמַח לְהַשַּׁמָּשׁ, בִּשְׁבִיל כֻּלָּם נָתַן, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַנּוֹתֵן עֵרוּב בְּעַד חֲבֵרוֹ צָרִיךְ לְזַכּוֹת לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמֵּהּ בְּסָעִיף ט', מִכָּל מָקוֹם כָּאן כְּשֶׁנּוֹתֵן כָּל אֶחָד קִמְחוֹ לְהַשַּׁמָּשׁ לְעָרֵב בּוֹ, אָנוּ חוֹשְׁבִין כְּאִלּוּ נוֹתְנִים לוֹ שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ בִּשְׁבִיל כֻּלָּם. (לה) וְאֵין הַשַּׁמָּשׁ צָרִיךְ לְזַכּוֹת לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר אוֹ עַל יְדֵי עַצְמוֹ בְּפֵרוּשׁ, (לו) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם לֹא זִכָּה הַשַּׁמָּשׁ לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר אוֹ עַל יְדֵי עַצְמוֹ בְּפֵרוּשׁ אֵינוֹ עֵרוּב, (לז) וְנָכוֹן לָחוֹשׁ לִדְבָרָיו לְכַתְּחִלָּה, [וּבִפְרָט אִם הַשַּׁמָּשׁ עָשָׂהוּ מִקֶּמַח שֶׁלּוֹ, בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְזַכּוֹת לְהַקָּהָל עַל יְדֵי אַחֵר]. וְכֵן נוֹהֲגִין שֶׁהַשַּׁמָּשׁ נוֹתֵן הָעֵרוּב לְהָרַב בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ בִּשְׁבִיל כָּל הַקָּהָל, וְאִם חָשְׁכָה לֵיל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וְלֹא זִכָּה, אֵין לְזַכּוֹת אֶלָּא עַל תְּנַאי, דְּהַיְנוּ שֶׁיֹּאמַר אִם הַיּוֹם חֹל, אֲנִי מְזַכֵּהוּ לְכָל הָעִיר, וְאִם קֹדֶשׁ, אֵין בִּדְבָרַי כְּלוּם, וְכֵן יֹאמַר (לח) לְמָחָר בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי. וְכָל זֶה אִם הַיּוֹם טוֹב הָיָה סָמוּךְ לְשַׁבָּת, דְּאִם יֵשׁ יְמֵי חֹל בֵּינְתַיִם, יַמְתִּין מִלְּזַכּוֹת עַד עֶרֶב שַׁבָּת, וְאִם שָׁכַח גַּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִלְּזַכּוֹת עַד שֶׁחָשְׁכָה, סוֹמְכִין עַל הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל דִּסְבִירָא לְהוּ דְּמֻתָּר לְטַלְטֵל אַף בְּלִי זִכּוּי כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִגְבָּה בִּשְׁבִיל כֻּלָּם [אַחֲרוֹנִים]: ז (מו) יָכוֹל לְעָרֵב בִּפְרוּסָה. דְּלֹא שַׁיָּךְ כָּאן כְּלָל מִשּׁוּם אֵיבָה: ח (מז) בְּפַת אֹרֶז וַעֲדָשִׁים. שֶׁדֶּרֶךְ הָעוֹלָם לֶאֱפוֹתוֹ וּלְאָכְלוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן (לט) בְּדֹחַן. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר"ח סָעִיף קָטָן כ"ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה הוּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (לד) כָּל זֶה מְבֹאָר בְּהָרַב הַמַּגִּיד וְרַאֲבַ"ד שָׁם (פ"א הט"ז): (לה) ט"ז בְּסִימָן שצ"ה (סק"ב) וְנַחֲלַת צְבִי (שם סק"א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לו) לְבוּשׁ בְּסִימָן שצ"ה (ס"א) וּנְהַר שָׁלוֹם (שם סק"א), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ"א (ד"ה אפילו לא) שֶׁמְּפָרֵשׁ מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ"א וְאַדַּעְתָּא דְּהָכִי וְכוּ' רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּאֵין מְזַכִּין שֶׁלֹּא בִּידִיעַת בַּעַל הַפַּת, מַשְׁמַע דְּעַל כָּל פָּנִים זִכּוּי מִיהָא בָּעֵי, וְהוּא דְּלֹא כְּמוֹ שֶׁהֵבִין הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"ג אֶת דִּבְרֵי הָרַמָּ"א: (לז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְהַגְּרַ"ז (ס"י) וְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל עב ס"א): (לח) דְּהַיְנוּ שֶׁיֹּאמַר אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ הֲרֵי כְּבָר זִכִּיתִי אֶתְמוֹל לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וְאִם הַיּוֹם חוֹל אֲנִי מְזַכֶּה הַיּוֹם, וְכַמְבֹאָר הַכֹּל לְקַמָּן בְּסִימָן שצ"ג (ס"א): ח (לט) רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (כו. ד"ה מערבין):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah